

การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทรายการปกิณกะบันเทิง

นางสาวศศิธร อภิลิทธิ์นิรันดร์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-719-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SOCIALIZATION THROUGH CHILDREN'S TELEVISION PROGRAM
IN THE TYPE OF VARIETY SHOW**

Miss Sasithorn Apisitnirun

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication**

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-639-719-2

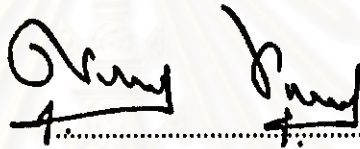
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภท
รายการปกิณกะบันเทิง

โดย นางสาวศศิธร อภิลิทธิ์นิรันดร์

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

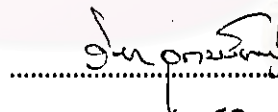
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมจันทร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปนัดดา ธนสถิตย์)

ศศิธร อภิสัทธินันต์ : การจัดเทศกาลทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภท
รายการปิกนิกะบันเทิง (SOCIALIZATION THROUGH CHILDREN'S TELEVISION
PROGRAM IN THE TYPE OF VARIETY SHOW.) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์,
157 หน้า. ISBN 974-639-719-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหา และการแสดงออกซึ่งบทบาทใน
การจัดเทศกาลทางสังคมของรายการปิกนิกะบันเทิงสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระท
บต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายการ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนทางสังคม
แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรผลิตสื่อมวลชน และแนวคิดเรื่องกระบวนการจัดเทศกาลทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า รายการปิกนิกะบันเทิงสำหรับเด็กได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงสถาบัน
ต่าง ๆ ทางสังคมกับเด็ก โดยการถ่ายทอดเนื้อหาสาระการจัดเทศกาลทางสังคม ด้านพฤติกรรม ได้แก่
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม การปลูกฝังบรรทัดฐานทางสังคม และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
ด้านสติปัญญา ได้แก่ การให้ความรู้ในเชิงวิชาการ และทักษะความชำนาญ ด้านจิตใจ ได้แก่
การสอนด้านศีลธรรม การปลูกฝังคุณค่าทางสังคม และการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี
เทคนิคการนำเสนอส่วนใหญ่ที่ใช้เป็นรูปแบบของการสารคดี และการเล่าเรื่องเหตุการณ์สมมุติ เพื่อให้
ง่ายต่อการรับรู้ และความเข้าใจสำหรับกลุ่มผู้ชมเป้าหมายที่เป็นเด็กเล็ก

นอกจากนี้ ผลของการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์เป้าหมายของทีมงานผู้ผลิต
ความต้องการในการสอดแทรกโฆษณาแฝงของผู้สนับสนุนรายการ ตลอดจนลักษณะความต้องการและ
ความสนใจของกลุ่มเป้าหมายเด็ก เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญในการกำหนดรูปแบบเนื้อหาของรายการ

สถาบันวิทยุบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา 2541 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##397 18126 28 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : SOCIALIZATION/CHILDREN'S TELEVISION PROGRAM/VARIETY SHOW

SASITHORN APISITNIRUN : SOCIALIZATION THROUGH CHILDREN'S

TELEVISION PROGRAM IN THE TYPE OF VARIETY SHOW. ASST.PROF.

KWANRUEN KITIWAT. 157 PP. ISBN 974-639-719-2

The purposes of this research are to study content and forums regarding socialization role of TV. variety program for children. Furthermore, it aims to study factors that affect forms and contents of the program. The Conceptual thory of the social function of mass communication, the structure of mass media organization and the process of socialization had been used for the framework of the study.

Research findings showed that television variety show programs for children had performed as a mediation linking between children and various institutions in society by delivering and enforcing socialization content such as behaviorial socialization in order that they could learn their social roles in society, they could perceive social norms and preferable social behaviors. In term of intellectual cultivation, children's variety programs had fostered children's technical knowledge and skills. With regard to spiritual roles, variety programs for children really encouraged ethical values, belief, social values and the preservation and strengthening of custom and tradition. It was found that program's presentation format were mostly demonstration, story-telling in the form of reenactment or re-creation of situation which were simple and easy for young children to understand

In addition, research findings indicated that there were other factors that affected program format and content. Among them were objectives of producers, the needs to intergrate advertising message by sponsors of programs as well as the needs and interests of children.

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *วณิช อภิสิตนิรันดร์*

สาขาวิชา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *วณิช อภิสิตนิรันดร์*

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ท่ามกลางความรัก ความปรารถนาดี และความมีน้ำใจของคนรอบข้าง ที่มีให้อย่างมากมายจนยากที่จะตอบแทนได้หมด นับตั้งแต่บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลทุก ๆ ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.เฉลิมพล ดาวเรือง ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

และขอกราบขอบพระคุณ รศ.วิภา อุดมจันทร์ และ ผศ.ปนัดดา ธนสถิตย์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธาน และกรรมการสอบ รวมทั้งให้การชี้แนะแนวทางที่มีประโยชน์ต่อผู้วิจัย และที่สำคัญที่สุด ผศ.ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ บุคคลผู้มีวิญญานของความเป็นครูที่มีทั้งความเมตตา และมีความอดทนเป็นอย่างยิ่งต่อการพรั่นสอนและจ้ำจี้จ้ำไช จนศิษย์ผู้นี้สามารถประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

ที่จะลืมเสียมิได้ คือ กำลังใจจากเพื่อนร่วมชะตากรรม อันได้แก่ เปิ้ล พัทธ อุ่ม และพี่เอ ขอขอบคุณจริง ๆ สำหรับความเป็นเพื่อน และกำลังใจที่คอยหยิบยื่นให้ในยามที่รู้สึกท้อแท้ และเสียสมดุล

ขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่เป็นกองเชียร์ที่นำรักมาโดยตลอด โดยเฉพาะคุณน้า และพี่สาวที่แสนดี ผู้มีน้ำใจอันประเสริฐที่คอยหาข่าวหาน้ำประทังชีวิตให้ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งมีความอดทนเป็นเยี่ยมต่อความแปรปรวนทางบุคลิกภาพของผู้วิจัย

และเหนือสิ่งอื่นใด วิทยานิพนธ์ ที่เป็นเครื่องยืนยันถึงความสำเร็จทางการศึกษาเล่มนี้ คงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากขาดบุคคลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นเพียงผู้หนึ่งธรรมดา ๆ คนหนึ่ง แต่เป็นผู้ให้ ที่ยิ่งใหญ่มาโดยตลอด ไม่เพียงแต่ให้ชีวิต ยังให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอนาคตของลูก ให้และให้ โดยไม่เคยเรียกร้องสิ่งตอบแทนใด ๆ นอกจากความภาคภูมิใจที่ได้เห็นความสุขและความสำเร็จของลูก ๆ ทุกคน ผู้หนึ่งธรรมดา ๆ คนหนึ่งที่ลูกเรียกว่า 'แม่' ความสำเร็จทางการศึกษาของลูกในครั้งนี้ ขอยกให้เป็นความสำเร็จในชีวิตของ 'แม่' เช่นเดียวกัน

ศศิธร อภิลิทธิ์นิรันดร์

1 กรกฎาคม 2541

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
/ ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
/ ปัญหาคำวิจัย	16
/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	16
/ ข้อสันนิษฐาน	16
/ ขอบเขตการวิจัย	16
/ นิยามศัพท์	17
/ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	18
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชน	19
แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน	26
/ แนวคิดเรื่องกระบวนการขัดเกลาทางสังคม	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	47
/ ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย	47
/ แหล่งข้อมูล	48
/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
/ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	50
/ การวิเคราะห์ข้อมูล	50
/ การนำเสนอข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 รูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการวัดผลทางสังคมของรายการปกิณกะบันเทิง สำหรับเด็ก.....	52
รายการอัตราวิน้อย	52
รายการกล้าคิดกล้าทำ	67
รายการเจ้าขุนทอง	78
รายการที่มีเพื่อน	87
รายการซูเปอร์จิ๋ว	100
รายการคิดดีแคท	112
บทที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายการ.....	127
ปัจจัยภายใน	127
ปัจจัยภายนอก	138
บทที่ 6 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	145
สรุปผล	145
ข้อเสนอแนะ	152
รายการข้างอิง.....	153
ประวัติผู้วิจัย.....	157